

RÖVID KÖZLEMÉNY.

Egy új lelhelyű két ásványról.

Franzenau Ágostontól.

(Előadott a m. földt. társulat szakülésén 1880. április hó 7-én.)

Ferenczvölgyön (Máramaros megyében) Dr. Hofmann úr figyelemzetetésére cementgyártásra használható mészmárgára bányászat nyitott. A mészmárga rétegekben jó elő, melyek palás homokkő és palás agyaggal váltakoznak.

E márga egyik elválasztási felületén találtam igen apró, táblás alakú, fényes, fehér színű kristályokat, melyeket közelebbről megvizsgálva baryt-oknak ismertem fel.

Ez anyagra a Miller által elfogadott felállítást követve, a megvizsgált három kristályon a következő alakok voltak meghatározhatók.

$$a = 100, c = 001 \text{ véglapok}$$

$$m = 110 \text{ prisma}$$

$$o = 101, d = 012 \text{ domák és}$$

$$z = 111 \text{ pyramis,}$$

mely alakok közül $c = 001$, $m = 110$, $o = 101$ minden megvizsgált kristályon, $a = 012$ kettőn, az $a = 100$ és $z = 111$ csak egyen mutatkozik; legalkalmasabb az élszögek mérésére a $c = 001$, $m = 110$ és $o = 101$, az $a = 100$, $d = 012$ és $z = 111$ kiesinységénél fogva kevésbé jó.

Mind a három kristály táblaszerűen van a $c = 001$ véglap szerint kifejlődve, azonfelül a b tengely irányában nyujtva.

A kristályok leírásánál a szögértékek normál értékben vannak adva.

1. Kristály.

Ez egy millimeter széles kristályon a lapok jók, kivéve a $d = 012$, mely kiesinységénél fogva a mérésnél csak közelítő értéket ad.

Áll a következő alakok kombinációjából:

$$c = 001$$

$$m = 110$$

$$o = 101, d = 012.$$

A legjobb mérések:

$$110.1\bar{1}0 = 101^\circ 39.7'$$

$$001.101 = 52^\circ 40.3'$$

2. *Kristály.*

Legnagyobb dimenziója egy fél millimeter, a lapok kicsinységüknél fogva, kevésbé jók:

Combinatója a:

$$c = 001$$

$$m = 110$$

$$o = 101 \text{ alakoknak.}$$

Méretett: $110.\bar{1}10 = 78^\circ 20'8''$

$$001.101 = 52^\circ 48''$$

3. *Kristály.*

Hossza egy millimeter.

Ez combinatója valamennyi alaknak (lásd 4. ábra), a $d = 012$ és $z = 111$ igen kis lapokon kívül a többi nagy, meglehetősen pontos értékeket adott a mérésnél.

Az alakok következők:

$$a = 100, c = 001$$

$$m = 110$$

$$o = 101, d = 012$$

$$z = 111.$$

Az élszögek mérésénél találtam:

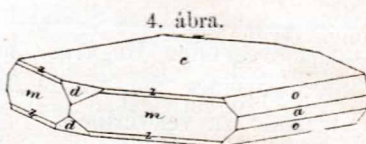
$$110.\bar{1}10 = 101^\circ 39'7''$$

$$001.101 = 52^\circ 41'4''$$

$$001.100 = 90^\circ$$

$$001.012 = 38^\circ 48'2''$$

$$001.111 = 64^\circ 37' \text{ értékeket.}$$

A második ásvány a markasit, mind a három említett kőzetben előjő, de míg a mészmárga és agyagban kis kristályokból alkotott gumókat képez, addig a palás homokkőben a hasadási felületén ülnek a kristályok.

Ez ásvány ikreket képez, melyeknél az ikerlap 110 prisma; a Miller jelzési módját követve csak az

$$m = 110 \text{ prisma és}$$

$$r = 104 \text{ doma volt észlelhető.}$$

A lapok egyenetlensége pontos mérések tételében akadályozott.